

de attractie van de belgische kust

In ons land worden traditioneel vijf toeristische streken onderscheiden: de kuststreek, de kunsthistorische steden, Maas en Ardennen, de Kempen en de overige toeristische oorden. Hiervan is de kuststreek ongetwijfeld de belangrijkste. Inderdaad op een totaal van 22.118.000 overnachtingen totaliseert deze toeristische zone er 14.382.000 of 65,0 %. Dit aandeel is wel ongelijk voor het vreemdelingenverkeer en voor het binnenlands toerisme. Wat de eerstgenoemde groep betreft, maakt de kust 2.358.000 overnachtingen uit op een totaal van 5.858.000 of 40,2 %; t.a.v. het binnenlands toerisme loopt dit aandeel op tot 73,9 %.

In het kader van deze bijdrage zal in een eerste punt zeer kort de recente evolutie van de toeristische activiteit aan de Belgische kust worden aangegeven. Daarop volgen de mogelijkheden en de voorwaarden om de attractie van de Belgische kust te verhogen.

De recente evolutie van het kusttoerisme

De evolutie van het kusttoerisme kan men vanuit de aanbodzijde en vanuit de vraagzijde toelichten. In deze korte schets beperken wij ons tot enkele markante punten van de toeristische vraag tijdens de jongste jaren. Dit houdt uiteraard een aanzienlijke beperking in van het totaalbeeld van de ontwikkeling van het kusttoerisme. Daarenboven zijn aanbod en vraag gedeeltelijk afhankelijk van elkaar.

Om statistische redenen beperken we de analyse tot de recente periode 1956-1964, waarvan het begin- en eindjaar conjunctureel vergelijkbaar zijn.

Gedurende deze periode heeft het kusttoerisme een fraaie ontwikkeling doorgemaakt. Dit is zeker een eerste kenmerk van het kusttoerisme. Het aantal overnachtingen groeide aan van 8.555.000 in 1956 tot 14.382.000 in 1964 of een jaarlijkse toename van ruim 8 %. Hiermede bereikt de Belgische kust een

groeiritme analoog aan dit van het Belgisch toerisme in het algemeen. In Europees perspectief gesteld kan de toeristische groei bevredigend worden genoemd; sommige landen noteren een merkkelijk sterkere toename (o.m. Italië en Spanje); andere landen zoals Duitsland en Frankrijk registreren een relatief geringere aangroei.

1 - De evolutie van de logeernachten aan de Belgische kust, 1956-1964 (x 1.000) (a) - (b)

Jaar	Belgen		Vreemdelingen		Totaal	
	Aantal	Index	Aantal	Index	Aantal	Index
1956	7.406	100	1.149	100	8.555	100
1960	9.479	129	1.692	147	11.171	131
1964	12.024	162	2.358	205	14.382	168

(a) Bron: N.I.S.

(b) In het logeernachtencijfer zijn de niet-betalende gasten niet begrepen. Dit aantal is aan de Belgische kust vrij hoog, rekening houdend met het groot aantal appartementen en villa's die als tweede verblijfsplaats worden betrokken door de eigenaars of familieleden. Daarenboven blijft de logeernachtenstatistiek aanzienlijk beneden de werkelijkheid door fraude en het onvoldoende inzamelen van de basisdocumenten in bepaalde badplaatsen.

Een tweede kenmerk van de evolutie van de toeristische activiteit heeft betrekking op de snellere groei van het vreemdelingenverkeer dan het binnenlands toerisme.

Inderdaad het groeiritme van het vreemdelingenverkeer bedraagt ca 13 % t.o.v. ca 7,5 % voor het binnenlands toerisme. Vooral tijdens de jongste drie jaar is het aantal buitenlandse verlofgangers bijzonder snel toegenomen.

In dit verband kan de vraag worden gesteld hoeveel

toeristen achter deze logeernachten schuil gaan. Op grond van een analyse van de gemiddelde verblijfsduur voor de binnen- en buitenlandse toeristen aan de Belgische kust kan dit aantal benaderend worden gesteld op 760.000 Belgen en 280.000 vreemdelingen.

De buitenlandse cliënteel is niet enkel zeer ongelijk aan de kust vertegenwoordigd doch ook de ontwikkeling van de toeristische vraag uit de voornaamste buitenlandse marktgebieden verloopt niet parallel. Niettemin noteert men een zeer behoorlijke aangroei van het aantal logeernachten uit elk van de vijf buurlanden die samen ca 94 % van het vreemdelingenverkeer uitmaken. De Britse en de Franse markt blijven de eerste twee plaatsen bekleden en vertonen een ontwikkeling die gelijke tred houdt met de binnenlandse markt.

2 - De evolutie van de logeernachten van vreemdelingen aan de Belgische kust per land, 1956-1964 (x 1.000)

Land	1956		1960		1964	
	Aantal	Index	Aantal	Index	Aantal	Index
Groot-Brittannië	514	100	752	146	902	175
Frankrijk	408	100	485	119	747	183
Luxemburg	39	100	90	231	122	313
West-Duitsland	49	100	141	288	302	616
Nederland	48	100	71	169	135	281
Verenigde Staten	13	100	16	123	16	123
Totaal	1.149	100	1.692	146	2.358	205

Bron : N.I.S.

De relatief sterke groei van het vreemdelingenverkeer moet men voornamelijk zoeken in de minder traditionele buurmarkten en dan in de eerste plaats in Duitsland. Het aantal logeernachten groeide aan van 49.000 in 1956 tot 302.000 in 1964, hetzij meer dan een verzesvoudiging. Op de Nederlandse en de Luxemburgse markt bedraagt de aangroei respektievelijk 181 % en 213 %.

De termen Franse of Duitse markt kunnen evenwel tot verkeerde konklusies aanleiding geven. Niet alle regionen van de buurlanden komen aan bod. Inderdaad zowel de Britse, Franse, Duitse, Nederlandse als de Luxemburgse markt zijn zeer sterk gelokaliseerd in welbepaalde regionen. Deze regionen vertonen de kenmerken van een sterke bevolkingsconcentratie en een hoog inkomen. Daarenboven treft men ze aan — met uitzondering van de Britse markt — binnen een

straal van 300 km. De rekruteringssektor reikt weliswaar iets verder voor de logiesvorm hotel ¹.

In de relatief vrij korte analyseperiode tekenen zich eveneens significante afwijkingen af wat betreft de evolutie van de overnachtingen per logiesvorm. Weliswaar noteren, op één na, nl. de kuurinrichtingen, alle logiesvormen in 1964 een merkkelijk groter aantal logeernachten dan in 1956.

3 - De spreiding van de logeernachten aan de Belgische kust per logiesvorm, 1956-1964 (x 1.000)

Logiesvorm	Belgen		Vreemdelingen		Totaal	
	1956	1964	1956	1964	1956	1964
Erkende hotels	13,4	9,5	50,6	45,2	18,4	15,3
Niet erkende inrichtingen	4,1	3,2	5,3	6,4	4,3	3,8
Inrichtingen voor sociaal toerisme	5,0	5,8	2,1	1,8	4,6	5,2
Kuurinrichtingen	4,1	2,3	—	0,1	3,5	2,0
Vakantiekolonies	17,1	14,5	5,4	5,2	15,6	13,0
Villa's en appartementen	51,9	53,9	34,9	36,4	49,6	51,1
Camping	4,4	10,7	1,7	4,8	4,1	9,7
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aantal logeernachten	7.406	12.024	1.149	2.358	8.555	14.382

Bron : N.I.S.

De aangroei per logiesvorm geschiedde echter niet naar verhouding van de capaciteit in 1956. Inderdaad vooral twee logiesvormen, met name de huurappartementen en -villa's en de camping, hebben hun aandeel in hoge mate verhoogd. Het appartementstoeisme vertegenwoordigde in 1956 49,6 % van de overnachtingen ; in 1964 was dit aandeel opgelopen tot 51,1 % ; voor het camping-toerisme bedroegen de analoge cijfers 4,1 en 9,7 %. De relatieve versterking in beide logiesvormen geschiedde voornamelijk ten nadele van de hotels, pensions en vakantiekolonies.

De geschetste ontwikkeling geldt in de eerste plaats voor het binnenlands toerisme. T.av. het vreemdelingenverkeer is de evolutie-tendens veel minder scherp.

¹ Deze afstandsnorm gaat evenmin op voor een kunststad zoals Brugge.

Het appartements- en campingtoerisme boekt eveneens winst doch minder uitgesproken. Inzake het vreemdelingenverkeer dient ook aangemerkt dat de logiesvorm hotel de motor blijft van het vreemdelingenverkeer; in 1964 totaliseerde deze logiesvorm 45,2 % van de overnachtingen t.o.v. 50,6 % in 1956. Voor zover men de Noordfranse markt buiten beschouwing laat, mag het aandeel van de logiesvorm hotel op 53 % worden geraamd. Deze vaststelling houdt een belangrijke indicatie in voor het te voeren toeristisch beleid op het vlak van het aanbod.

Het beeld van de evolutie van de toeristische vraag zou zeer onvolledig zijn zonder te wijzen op een vijfde kenmerk.

Gedurende het jongste decennium werd, door de inspanningen van het Commissariaat-Generaal voor Toerisme en van Westtoerisme, inzake vakantiespreiding een belangrijke vooruitgang geboekt. In 1955 totaliseerden de twee maanden van het hoogseizoen 68,5 % van de overnachtingen (exclusief de logiesvorm camping). Dit aandeel is teruggefallen tot 65,6 % in 1964.

Rekening houdend met de aanzienlijke groei van het kusttoerisme tijdens de jongste jaren mag dit significant heten. Deze relatieve achteruitgang van het hoogseizoen geschiedde ten voordele van de Paasperiode en vooral van de maand juni.

Perspektieven voor een groeiende toeristische vraag

De groei van de toeristische vraag kan op een viervoudig vlak worden gezien: het aantal vakantiegangers, de verblijfsduur, de vakantiespreiding en de stand en/of uitgaven van de cliënteel. Het is in het kader van deze korte bijdrage onmogelijk op elk van deze vraagfacetten in te gaan. Onderstaand worden enkel sommige punten aangeraakt die op het huidige ogenblik de aandacht vergen en die betrekking hebben op de globale toeristische vraag. In dit verband wordt in deze en volgende paragraaf een antwoord gegeven op twee vragen: 'Zijn er factoren aanwezig die een groeiende toeristische vraag laten verhopen?' en 'Welke voorwaarden dienen vervuld om uit deze gunstige factoren een maximaal nut te resulteren?'

Wat de gunstige factoren betreft voor een toenemende toeristische vraag, uitgaande van de veronderstelling dat wereldkonflikten en politieke en monetaire storingen uitblijven, wordt voornamelijk aan zes verschijnselen gedacht.

In de eerste plaats dient de jongste ontwikkeling van het binnenlands toerisme en het vreemdelingenverkeer naar de kust aangemerkt. De huidige trend is onge-

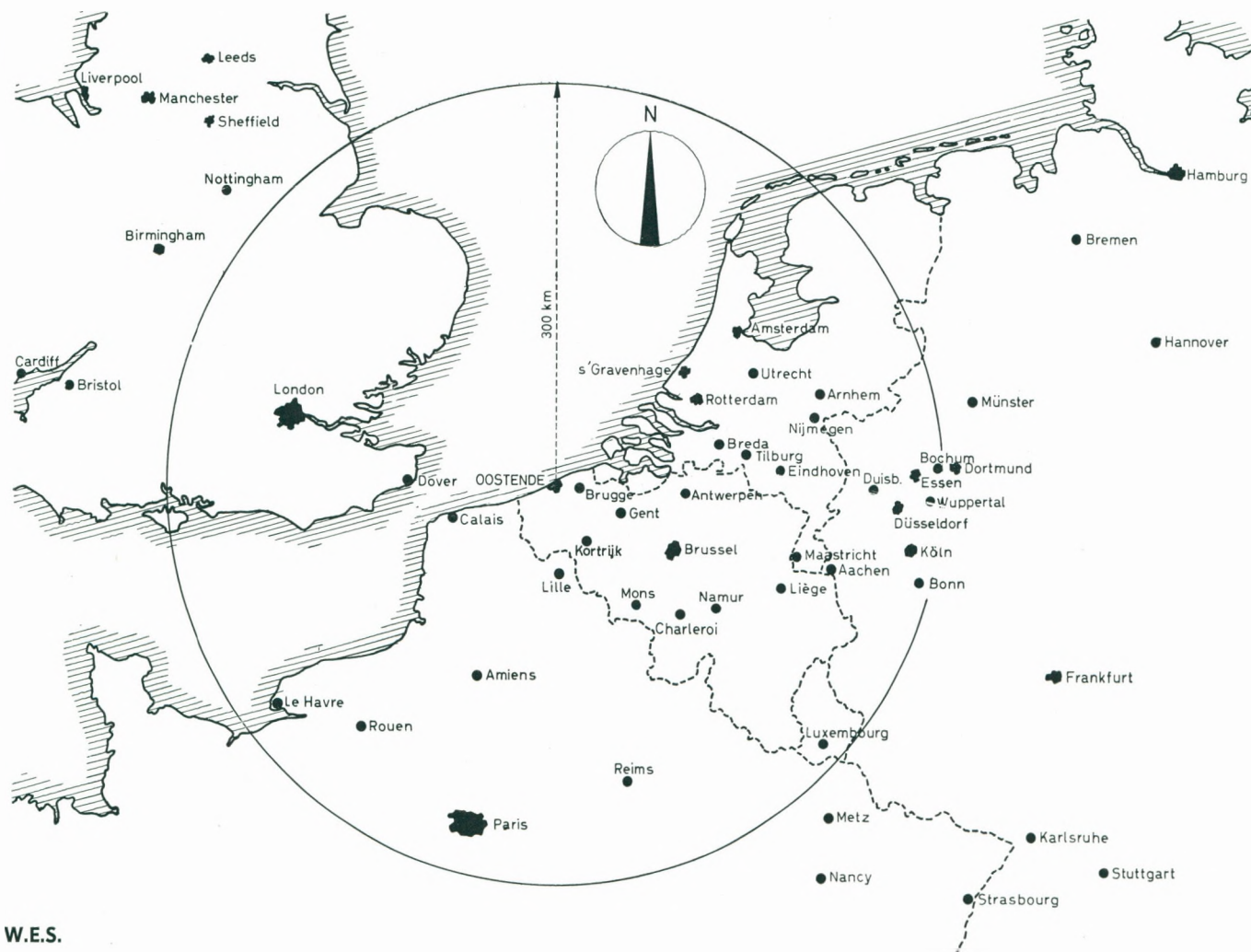
twijfeld opwaarts gericht en is in belangrijke mate ondersteund door een traditioneel cliënteel. De traditie van het bezoek aan de Belgische kust geeft aan de logiesinrichtingen een vaste onderbouw. Deze traditie geldt niet enkel t.o.v. de Belgische verlofgangers maar ook voor de buitenlanders. Uit het toeristisch research van het W.E.S. blijkt dat 47 % van de Britten, 79 % van de Fransen en 41 % van de Duitsers, die in 1964 aan de kust verbleven, reeds vroeger minstens één verlof aan de Belgische kust doorbrachten.

De groeiende welvaart, gepaard gaande met een hoge inkomenselasticiteit van de toeristische vraag, is eveneens van aard om het Belgisch kusttoerisme te bevorderen. Naar de voorlopige resultaten van het rapport Kervyn (Groupe d'Etude des Perspectives Economiques à moyen terme - E.E.G.) zal het bruto binnenlands produkt van de E.E.G. tijdens de periode 1965-1970 jaarlijks met 4,6 % en de private consumptie met 4,3 % aangroeien.

Parallel met de te verwachten stijgende inkomens zal het aantal vrije dagen toenemen en het jaarlijks verlof meer en meer een institutioneel karakter krijgen, niet enkel voor de werknemers doch eveneens bij werkgevers en dit door aanpassingen van de bestaande wetgevingen, de techniciteit van onze maatschappij en de vestiging van de gewoonte vakantie te nemen.

De laatste twee factoren zijn uiteraard meer algemeen geldend m.a.w. zij kunnen ook t.o.v. andere toeristische zones worden ingebracht. De geografisch-economische ligging en de groeipotentie van bepaalde buitenlandse marktgebieden zijn daarentegen zeer specifiek voor de Belgische kust. Zoals boven reeds werd onderstreept ligt het rekruteringsveld van de Belgische kust, met uitzondering van de hotelsektor, binnen een straal van 300 km. Binnen deze straal heeft de Belgische kust echter een demografisch en economisch sterk achterland. In het westen noteert men op de kaart Greater London, in het noorden Randstad Holland, in het oosten het Ruhrgebied, de Rijnvallei, Saarland en Lotharingen, in het zuiden Parijs en het industrieel bekken van Rijsel. Enkel deze agglomeratiegebieden samen met de Belgische markt maken reeds een potentiële markt van 49 miljoen inwoners uit. Het totaal bevolkingskwantum binnen een straal van 300 km bereikt echter 73,5 miljoen inwoners. Voor zover men deze zone uitbreidt met overig Engeland en Schotland, waarvan de Belgische kust één van de dichtste buitenlandse vakantie-oorden vormt, bekomt men een bevolkingskwantum van 95 miljoen inwoners. Met elk van deze gebieden zal de Belgische kust in de toekomst op een vrij goede wijze worden verbonden hetzij door de convergentie van het Europees auto-

HET DEMOGRAFISCH EN EKONOMISCH ACHTERLAND VAN DE BELGISCHE KUST



W.E.S.

stradennet in ons land hetzij door zee- en luchtverbindingen.

Van belang is echter de vaststelling dat de Belgische kust over een enorme groeipotentie beschikt in de bovengenoemde agglomeratiegebieden. Inderdaad, wanneer men de oriëntatiegraad van de bevolking van het Groot-Hertogdom Luxemburg op de Belgische kust als norm neemt, een gebied op 300 km afstand van de Belgische kust, dan beschikt de Belgische kust nog over enorme marktmogelijkheden. Op eenzelfde inwonertal registreerde het W.E.S. in 1962, 7 maal meer toeristen dan uit Greater London. Ten overstaan van de andere belangrijke marktgebieden bekomt men gelijk-

aardige of ook nog veel hogere verhoudingen : Seine-departement (15), Bezirke Aachen (14), Köln (11), Düsseldorf (19), provincie Noord-Holland (8), Nederlands Limburg (7). Ofschoon hierbij geen rekening wordt gehouden met het bestaan van zeer nauwe banden tussen België en Luxemburg en de concurrentie van andere vakantieoord, zijn de afwijkingen voldoende groot om geloof te hebben in de marktmogelijkheden.

Tenslotte is daar de aantrekkingskracht van het toeristisch aanbod onder de vorm van de rijke verscheidenheid inzake logiesvormen, prijzen, badplaatsen, rekreatieve uitrusting en ontspanningsmogelijkheden.

Tegenover deze gunstige factoren zijn ongetwijfeld een aantal negatieve factoren in te brengen, waarvan de voornaamste zijn: toenemende mededinging van de buitenlandse vakantieoordens, het klimaat, de veroudering van de hotelinrichtingen en de onvoldoende uitrusting en soms wansmakelijke inrichting van de kampeerterrainen. Deze laatste twee factoren zijn voor aanpassing vatbaar; hierop wordt verder ingegaan. Ten overstaan van de eerste twee fenomenen kan en moet een realistische houding worden aangenomen. We willen dit graag illustreren met de faktor klimaat.

Algemeen wordt gesteld dat de doorsnee toerist de zuiderse zon opzoekt. Een meerderheid is hier ongetwijfeld zeer gevoelig voor, doch zeker niet elk een. Het aspekt zon is slechts één klimaat aspekt. In deze zin is het verkeerd een fatalistische houding aan te nemen tegenover het Noordzeeklimaat. Het Noordzeeklimaat biedt bepaalde klimatologische voordelen die haar eigen zijn o.m. de heilzame inwerking en zijn frisheid, elementen die door een niet kleine groep verlofgangers op prijs wordt gesteld. Dit bleek zeer duidelijk naar aanleiding van de motivatie-onderzoeken van het W.E.S. bij de Franse, Duitse en Britse toeristen. Voor de Franse en de Duitse vakantiegangers is de heilzame invloed van het Noordzeeklimaat het belangrijkste reismotief voor het doorbrengen van het verlof aan de Belgische kust. Bij de Engelsen treedt deze faktor in mindere mate op de voorgrond. De waardering voor de eigenschappen van de kust en het strand, eerste reismotief bij de Britten, het tweede bij de Duitsers en het derde bij de Fransen, illustreert eveneens de attractieve eigenschappen van de aanbodsijde.

Enkele voorwaarden voor een groeiende toeristische vraag

Teneinde uit het geheel van positieve elementen een maximum voordeel te realiseren dienen in de nabije toekomst enkele knelpunten van zeer uiteenlopende aard opgelost.

Een eerste houdt verband met de omvang van het reclamebudget en de onvoldoende coördinatie van de toeristische publiciteit. Afgezien van het feit dat de Rijksbegroting voor toeristische doeleinden ontoereikend mag worden genoemd, staat het aandeel van de kust en het achterland in het gedeelte van het Rijksbudget, dat via de provincie doorstroomt, totaal buiten verhouding tot de toeristische betekenis van dit toeristisch gewest in ons land. Het vraagstuk van de coördinatie vertoont twee facetten. Het eerste houdt verband met het gebrek aan overleg van de publieke en de private sektor waarbij deze laatste dan nog totaal geïndividualiseerd voorkomt. De publiciteitsaktie van de

hotelier of het agentschap leidt dan ook niet tot een vraagvergroting, doch enkel tot vraagtransfers m.a.w. tot een andere verdeling van de taart en niet tot de vergroting ervan. Het tweede facet van de coördinatie slaat op de versnipperde aktie van de publieke sektor. Door Westtoerisme en het Kommissariaat-Generaal voor Toerisme worden sinds enkele jaren inspanningen tot meer coördinatie geleverd. De noodzakelijkheid van een gekoördineerde aktie heeft betrekking op de marktkeuze, de reklamemedia, de reklameboodschappen en de werking van de officiële diensten.

Voor deze coördinatie zijn meerdere argumenten in te brengen. Afgezien van het feit dat het buitenland het voorbeeld geeft o.m. door het propageren van een streek ('Côte d'Azur', 'Costa del Sol', 'Sicilië', 'Rijnstreek'), denken we in de eerste plaats aan de betere benutting van de gelden uit kostprijssoogpunt waarop we hier niet verder ingaan.

Een tweede en meer doorslaggevend argument is dat de badplaatsen en de toeristische oorden van het Achterland (Brugge, Ieper, de Westvlaamse Bergen, enz...) een geheel vormen van monopolistische aanbodpunten die elkaar onderling steunen. Het bezoek aan badplaats A houdt een voordeel in voor badplaats B¹. Vergeten we immers niet dat de toerist van 1965 een vrij hoge mobiliteit vertoont, hetgeen vroeger niet het geval was. Daarenboven kan de Belgische kust bogen op een typisch verblijfstoerisme; dit wordt zeer goed geïllustreerd door de modale verblijfsduur van de diverse klantengroepen: Belgen (30 dagen), Britten (7 dagen), Fransen (30 dagen) en Duitsers (14 dagen)², waardoor een diversiteit van het aanbod geboden is. Deze diversiteit is niet enkel noodzakelijk uit hoofde van de verblijfsduur doch ook omwille van het boven reeds aangemerkt traditioneel karakter van het bezoek aan de Belgische kust van een gedeelte van de clientèle.

Tenslotte dient gewezen op de groeiende veeleisendheid van de moderne toerist t.a.v. het aanbod, hetgeen veelal niet door één enkele badplaats kan worden geboden. De pas genoemde punten die de onderlinge steunverlening van de monopolistische aanbodpunten aantonen, wordt goed gesynthetiseerd door G. Mortier: 'En effet le tourisme sera bien plus attiré par la perspective d'un séjour dans une région offrant à ses goûts un ensemble concret d'organisations hôtelières, de transport bien aménagé, de recherches touristiques intéressantes bien mises en valeurs, que par l'idée de se rendre dans un seul endroit peut-être

¹ O. Vanneste en G. Declercq 'Kust en Hinterland', Brugge, 1955, blz. 59.

² Deze cijfers verschillen erg van logiesvorm tot logiesvorm.

4 - Het aantal verblijfstoeristen aan de kust en Brugge die vanuit de verblijfsgemeente andere toeristische plaatsen van West-Vlaanderen bezoeken, juli-september 1964 - Enquête W.E.S.

Kliënteel		Oost-kust	Midden-kust	West-kust	Kust in het algemeen	Brugge	Het Ieperse	Andere toeristische gemeenten	Aantal enquête-gevallen
Britten	Oostkust	41	45	10	4	79	6	5	107
	Middenkust	96	30	23	44	326	25	7	468
	Westkust	9	8	4	5	22	4	3	29
	Brugge	10	31	—	126		21	124	257
Duitsers	Oostkust	119	118	15	15	231	7	21	289
	Middenkust	64	92	22	29	144	9	13	243
	Westkust	19	55	35	11	98	12	32	157
	Brugge	7	13	—	38		6	29	88
Fransen	Oostkust	19	14	2	4	37	2	7	53
	Middenkust	14	21	11	17	68	8	3	95
	Westkust	28	81	44	36	186	64	34	474
	Brugge	4	8	—	34		3	33	67

accueillant mais isolé, où il se trouverait littéralement cloué pour la durée de son voyage ¹.

De jongste W.E.S. onderzoeken illustreren zeer goed de onderlinge steunverlening. In tabel 4 wordt per nationaliteit aangegeven welk aandeel van de bezoekers van de kust of Brugge een andere kustgemeente, Brugge, het Ieperse en andere toeristische oorden van West-Vlaanderen aandoet.

Een derde argument ten voordele van de coördinatie houdt verband met de wenselijke geografische concentratie van de wervingsaktie. Vermits de financiële middelen beperkt zijn, levert een gezamenlijke actie in enkele wel overwogen marktgebieden tot een veel hoger rendement dan de individuele gemeentelijke inspanningen in zeer uiteenlopende gewesten.

Aansluitend op dit derde argument mag het tenslotte maar logisch heten dat de reclameboodschappen worden opgesteld in functie van de regionale markt die men wenst te bewerken en niet in functie van de badplaats.

Het is echter zinloos de aktiemiddelen te vergroten en te coördineren, teneinde het maximum rendement te halen uit de potentiële markt, indien men niet bereid is het reeds schaars geworden natuurlijk ontspanningsapparaat van de kust volledig te beschermen. De oppervlakte van het strand, bij laag water, bedraagt niet meer dan 1.300 ha, de duinen 2.800 ha, de bossen 350 ha en de parken 900 ha. Hiermede wordt een tweede knelpunt aangeraakt.

Bij verdere afknaging van de reserve natuurschoon is de Belgische kust niet langer in staat, rekening houdend met het ééndagstoerisme, nog meer toeristen op te vangen. Men kan zelfs verder gaan en stellen dat, bij verdere bewandeling van de ingeslagen weg, er zeer ernstig gevaar bestaat voor het verdwijnen van het specifiek attractieve van de Belgische kust. In deze zin is kordaat ingrijpen noodzakelijk en dient o.m. de hoogbouw bevorderd.

Bovenstaand werd reeds gewezen op de functie van de hotellerie en werd ook de veroudering onderstreept. Rekening houdend met deze specifieke functie en de potentiële groei van het hotel, en in mindere mate ook het pension, t.a.v. de buitenlandse markten dient de verdere, weliswaar degressieve, daling van de hotelcapaciteit zoveel mogelijk te worden voorkomen. Meerdere redenen werken de verminderde capaciteit in de hand ¹. Op drie factoren dient echter voornamelijk de aandacht getrokken. De eerste houdt verband met de fabelachtige stijging van de grondprijzen in de nabijheid van het strandboulevard waardoor, bij verkoop, de kapitaalopbrengst hoger oploopt dan de bedrijfswinst bij normale funktionering.

De veroudering van de hotelinrichtingen is een tweede faktor. De meeste hotels aan de Belgische kust werden tussen beide wereldoorlogen opgericht en zijn in vele gevallen onvoldoende aangepast aan de eisen van de cliënt en de gewijzigde exploitatievoorwaarden.

¹ G. Mortier, 'Le tourisme et l'économie nationale', Grenoble-Parijs, 1941, blz. 151.

¹ N. Vanhove: 'De Belgische kust - Haar structuur en cliënteel', Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie, N° 2, 1965.

Deze veroudering bemoeilijkt tevens de noodzakelijke produktiviteitsstijging in de hotellerie teneinde het hoofd te kunnen bieden aan het groeiend gebrek aan personeel. Hiermede wordt een derde faktor aange- raakt. Meteen is de relatie aangegeven van het ver- band dat bestaat tussen de modernisatie en het perso- neelsvraagstuk. Rekening houdend met deze laatste twee moeilijkheden waarmee de hotelsektor wordt gekonfronteerd, enerzijds, en met de niet ongunstige toekomstperspektieven, lijkt een steunverlening, onder welke vorm ook, economisch gerechtvaardigd, mits deze geschiedt in het kader van een toeristische struk- tuurpolitiek op lange termijn. Het van kracht worden van het recente hotelstatuut en het succes van enkele nieuwe hotelinrichtingen heeft voor gevolg dat een steunverlening op het huidig ogenblik psychologisch prikkelend kan werken.

Niet enkel de hotels en de pensions zijn voor moder- nisatie vatbaar. Het probleem stelt zich nog meer uitgesproken voor de kampeerinrichtingen. Inderdaad de meeste campings aan de Belgische kust beant- woorden niet aan de minimale eisen inzake comfort, bezetting en verantwoorde inplanting. In deze zin kan worden gedacht aan het herlokaliseren van een aantal campings in nog af te bakenen campingzones en het hoger stellen van de eisen inzake uitrusting en bezet- ting. Een klassifikatie van de campinginrichtingen in functie van het comfort, inplanting en bezettingsnor- men, waaraan de prijzen zouden worden gekoppeld, zoals thans toepasselijk in Frankrijk, zou deze struk- tuurwijziging ten zeerste in de hand werken.

Een vijfde aktueel knelpunt is ongetwijfeld het perso- neelsvraagstuk tijdens het toeristisch seizoen. Het probleem stelt zich op zeer diverse niveau's: ge- schoold hotelpersoneel, hulpkrachten in de hotellerie en hulpkrachten in de diverse branches van de han- dels- en dienstensektor (andere logiesvormen, bank- wezen, transportondernemingen, handelsinrichtingen, wasserijen, enz...) Tot heden is de personeelsbehoefte van de kust tijdens de verschillende seizoenmaanden, in zijn diverse vormen, noch het aanbod gekend. A fortiori heeft men geen inzicht inzake het toekom- stig aanbod en de houding van de huidige werk- reserve t.a.v. de arbeid en de toeristische sektor.

In de dienstensektor kan het probleem slechts gedeel- telijk worden opgelost door een opvoering van de produktiviteit via mechanisatie. Niettemin staat men voorsnog te twijfelachtig tegenover de mogelijkheid die de mechanisatie, ook in de dienstensektor, biedt. Dit medium dient aangevuld met een intense werving in de niet-traditionele arbeidsmarkt (studenten en gepensioneerden). In dit verband dringen zich enkele wijzigingen van de bestaande wetgeving op o.m. de wetgeving inzake de R.M.Z. bijdrage, de kinder- bijslag en de pensioenen.

Rapporten Toeristisch-ekonomisch onderzoek 1964-1965

Uit het programma toeristisch-ekonomisch onderzoek 1964-1965 verschenen reeds :

Motivatiestudie bij de Britse kust- en transitvakantie- gangers, gestencild (183 blz.).

Het klimaat aan de kust in vergelijking met het bin- nenland, gestencild (17 blz.).

Motivatiestudie bij de Franse kustvakantiegangers, ge- stencild, (179 blz.).



Er kan nog ingetekend worden op de jaarreeksen 1962-1963 en 1963-1964.

Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek 1962-1963

Analyse van het prijzenniveau aan de Belgische kust in vergelijking met het binnenland, gestencild, 1963 (71 blz.).

Analyse van de prijzenevolutie in de hotellerie aan de Belgische kust, 1939-62, gestencild, 1963 (77 blz.).

Analyse van de herkomst van de binnenlandse vakan- tiegangers aan de Belgische kust, gestencild, 1963 (179 blz.).

Toeristische Index Kust en Achterland, 1963.

Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek 1963-1964

Proeve van een algemeen motivatie-onderzoek bij de Belgische vakantiegangers aan de kust, gestencild, 1964 (76 blz.).

Analyse van de herkomst van de buitenlandse vakan- tiegangers aan de Belgische kust, gestencild, 1964, 4 delen (315 blz.).

Analyse van de verblijfsduur van de binnen- en bui- tenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust, ge- stencild, 1964 (130 blz.).

Toeristische Index Kust en Achterland, 1964.